

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' תזריע (י"ג) כ"ט אדר-ב' תשע"ז

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס 528

פנינים יקרים

דבר אל בני ישראל לאמר וגו' (י"ב, ב') אוה"ק מתמה על כפילות הלשון לאמר ע"ש תירוצו. הנראה לפרש שהלאמר השני נאמר לדורות לאותם התלמידים המחדשים חידושי תורה שאל ידמו שזה בא רק מכוחם ועוצם ידם רק ידעו שממרום מסייעים ומשפיעים להם חידושי התורה כאשר היולדת שאינה מולידה רק המושפע עליה הגם שערך יגיעת ועמל הת"ח לולא זה לא היה בא לעולם בכ"ז ההתבוננות נצרכת...

(כהונת אלימלך)

אשה כי תזריע וגו' (י"ב, ב') המפרש בשם המדרש אמר רבי שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף. יש לדקדק מהו הלשון "כשם" הרי אין זה דומה שהרי על יצירת האדם אחר בהמה וחיה נאמר מעם בגמרא שאם תזריע דעתו עליו אומר לו יהוש קומך במעשה בראשית... לפרש הענין שהרי כל איחור יצירת האדם במעשה בראשית הוא כדי שלא תזריע דעתו עליו מזה שהוא מובחר הבריאה. כך גם בתורתו היינו כגודל חשיבותו שהוא ת"ח העוסק בתורה נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף שלא תזריע דעתו על פשוטי העם. העצה והלימוד איך לא לבוא לגבהות וזיחיות הלב היא ההתבוננות בתורת הבהמה הטהורה הגם שראייה להקרב על גבי המזבח כעולה שכולה לה' בכל זאת אינה מחשיבה עצמה יותר מהבהמה שאינה טהורה ושאינה ראויה לזה.

(כהונת אלימלך)

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' (י"ג, ב') ידוע כי יש בעור נקבים דקים כי בכל מקום בקליפה יש נקודה גנוזה רק שע"י עיונות נסתמו החלונות ובאים הנגעים אך גוף הנגע הוא לרפואה, והנה גזירת הכתוב שטומאתן וטהרתן ע"י הכהן, ובשלמא הטהרה ניתן במתנה לאהרן אך מה מעם שיהיה הטומאה בראית הכהן הלא טוב עין הוא יבורך. רק כנ"ל שהנגע רפואה הוא כראיתא מצורע - מוציא רע פירוש שע"י הנגע נמשך הרע מפנימיות האדם לחוץ. ובודאי אדם השלם ראוי לו לשמוח בזה שרואה שפלותו ושע"י זוכה להתטהר מלהיות הטומאה טמונה בפנימיותו. ובוה"ק פירש והובא אל הכהן הוא חסד א-ל מה שהקב"ה חפץ לטהר אותו לכן מביא הטומאה לחוץ, וצריך האדם לקבל זאת באהבה וע"י"ז בא לטהרה...

(שפת אמת)

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת (י"ג, ב') הנראה ששמות הללו המה כינויים לעיונות ראשונים אשר בעבורם נלקה בצרעת והמה 'שאת' מלשון התנשאות דהיינו גסות הרוח צרות עין ולשון הרע. 'ספחת' מלשון ספחני שהוא מקשר לעצמו את אשר לו לבל יהנו אחרים ממנו שהוא מדת הקמצנות. 'בהרת לבנות' שממיל דופי באחרים ומדבר בגנות חברו.

(באר שמואל)

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' (י"ג, ב') הה"ד נכונו ללצים שפטים (ויק"ד פט"ז) הכוונה פשוטה שמי שיש לו לב נכון והרגש יקר וטוב, לא רק שתחת גערה במבין אלא אפילו אם ישפיעו עליו טובה, גם בזה יווסד ויתן אל לבו איך אני חוטא ופושע נגד ממהקב"ה המטיב עמי כל כך, אבל אדם מגושם פחות הערך לא יתפעל מכל זה וצריך להכות לכסיל מאה, וזה כוונת המדרש אדם כי יהיה הה"ד נכונו ללצים דייקא שפטים, אבל בעל הרגש ואיש המעולה לא יצטרך לכל זה.

(באר שמואל מק"ק אונסדורף)

וביום הראות בו בשר חי יטמא (י"ד, ר"ל ביום שהאדם רוצה להתנהג בדרך ישר וכשר להיות נקרא בשר חי, אז יטמא רצה לומר אז נותן לב כמה שחטא נגדו יתב' ואז יטמא ע"י נגעים שהוא מלשון פורעניות ויסורין ואז ירוחם במה שנפרעין ממנו בעוה"ז כדי שיהיה מתן שכרו משלם לעוה"ב...

(תולדות יעקב יוסף)

כי יהיה בו נגע בראש או בזקן (י"ג, כ"ט) אין לך נגע כבד יותר מאותו הסבור שכגלל חכמתו הוא מתאים להיות ראש בני ישראל - נגע בראשו... - וכן אין לך נגע כבד יותר מאותם הסבורים שהכל חייבים לכבדם בגלל שלפי דעתו הוא זקן שקנה חכמה - או בזקן... וד"ל.

(חיים ושלום להרא"א ממנוקמש)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

528
1

האשק שיחת הרא"ש זיע"א פרישת ושלח תל"ה נכתב ע"י א.א.

בתוך החושך הוא ראה את יתרון האור, והבין שגם שם, בעומק החושך, שממנו אפשר להגיע לשיא הכפירה, גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך. בדרך הזו עלינו ללכת, ולקחת דוגמא מן הגדולים שמסרו עצמם למציאות הקדושה בבחינת ביטול, וביסורים הכי גדולים לא הסיחו דעת מן האמונה הפשוטה שהחושך הזה הוא תוהו ובוהו, ובתוך החושך יש אור, וזוה התחזקו.

איך אפשר בכלל להתקיים בכזה חושך, ואיך אנו יכולים להחזיק מעמד בנסיון כזה - בכח הביטול והשתיקה. באופן טבעי, כאשר אדם מגיע אל החושך הוא צועק, הוא רואה שהוא רק תולעת ולא איש, חרפת אדם, ולכן הוא צועק. אמנם אם הוא שותק, הוא רואה את חרפתו ואעפ"כ שותק, בבחינת דומיה, ואפילו שהוא לא יכול, אז הוא מרגיש שיש יתרון האור מן החושך, והוא זוכה להכיר את הבורא מתוך החושך כחמור המכיר אבוס בעליו. אבל לא כבהמה בלי דעת, רק בחכמה, כמו שנאמר "והחכמה מאין תמצא". ומתוך שהוא חי בחשכות, בסכנה הכי גדולה. הוא זוכה להרגיש שבראשית ברא אלוקים ארץ ושמים והארץ היתה תוהו ובוהו, משם באה לו החכמה.

אבל הדרך לזה היא מאד קשה, מלאה קוצים ודרדרים נחשים ועקרבים. ומחמת שהאדם עצל, הרבה נרתעים ואינם מגיעים לסוף הדרך. אמנם בכדי ללכת בדרך הזו

צריך האדם להתעקש, ללמוד מהיצר ולא להתיאש, כי ממנו ניקח לעבוד את ה'. ובשעה שמגיע אליו הנסיון הכי קשה הוא צריך לדעת שהרבש"ע שלח לו את הנסיון, והוא נותן לו את הכח ולא עוזב אותו. איזה אמא עוזבת את בנה? אפילו הבן הכי גרוע היא מחפשת אחריו אולי יחזור. ובכל רגע ורגע צריך להתחדש, חדשים לבקרים רבה אמונתך. מי שהולך בדרך הזו נדמה לו שהוא כבר רגיל והדברים עתיקין והוא צריך לדעת שעליו להתחדש בכל רגע, ותמיד לפחד שלא יסיח דעת מבחינת התוהו ובוהו ויגיע ח"ו לחושך שאין לו מוצא. תמיד עליו לזכור שמתני ש"מן המיצר קראתי י-ה", מיד "ענני במרחב י-ה" - עונים לו מן המרחב. אך היצר הרע מכניס באדם קרירות, שישכח את האין שלו. והוא שוכח להתבונן איך אני חי ומתקיים בכזה אין, בכזו חשכות, מה שמביא אותו אל ההכרח שבתוך החושך יש יתרון האור. ולכן הדרך הזו מאד קשה, ולמרות שהדברים אמיתיים ופשוטים האדם לא רוצה ללכת בדרך הזו. כי הוא רוצה חיים קלים ונוחים, הוא רוצה שילך לו כמו שהוא רוצה, כמו שנדמה לו שזו הדרך הטובה. נוח לו להשאר בקרירות אשר קרך בדרך. הוא לא רוצה את ההתלהבות, הוא לא רוצה ללמוד ממה שקורה לו.

וכאשר הרבש"ע מרחם עליו, ושולח לו התעוררות של אהבה או תשוקה גשמית מעולם הטבע שבוערת בו כאש, אזי מתחלף הלבוש של היצירה, והקרירות

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמי קודם

528

שהכניס בו מתהפכת לחמימות, ועם כל ההרגשה הרעה שלו הוא מתגבר ורץ, ובכל כוחו הוא מתגייס להשיג את הדבר שאליו מתאוה. על הפחדים הכי גדולים הוא מתגבר, ובמצבים הכי קשים הוא מתחזק, עד שישגי את הדבר שהוא משתוקק אליו בדמיון שלו.

כמה זמן עבר ממתי שהיה בקרירות, ואיך פתאום התחלף מצבו והוא בוער כולו ומתלהב להשיג את הכסף שהוא רוצה או תאוה אחרת מתאוות עוה"ז, ושוכח לגמרי מן הקרירות והאדישות שלו. אח"כ הוא עוד נשבר מזה, למה הקב"ה נותן לו פתאום כזו התלהבות. והוא לא מבין שהקב"ה אומר לו: ראה בני מה אתה מסוגל לעשות עבור התשוקה שלך. את התשוקה הזו הרבש"ע נתן לו לא בשביל שישאר בה, רק בגלל שהרבש"ע רוצה שהוא ירגיש בפנימיותו שבתוך החושך יש יתרון האור, ומתוך החושך יכיר את הרבש"ע בבחינת כחמור אבוס בעליו. למטרה זו הוא נתן לו את הקרירות, בכדי שיראה שלמרות החושך הוא חי וגם שם ידך תנחני.

כאשר הוא לא רוצה להתבונן בדרכים העמוקות של הרבש"ע, והרבש"ע רואה שהוא הולך ונופל, הוא נותן לו לעומת זה את ההתלהבות בטבע שלו, כל אחד בתאוה שלו שהוא צריך לתקן, והוא בוער כולו בתאוותו, ורץ כמשוגע למלא אותה.

ובזה הוא בעצם אומר לו: ראה, התבונן, איך התעוררת והגעת לכזו התלהבות? הרי היית כולך חשוך ואדיש, כמו מת, כבר היית מיואש מן הנסיונות להחלץ מן המיצר שאתה שרוי בו, וכבר רצית להמית את עצמך בכדי להנצל מן המצב הרע. במצב הגרוע הזה הקב"ה ריחם עליו ונתן לו התלהבות של תאוה, והוא שוכח מכל היאוש שלו ורץ כמשוגע, ופתאום הוא עוצר לרגע מתבונן ועושה את חשבון נפשו, מה קרה כאן? הרי האדישות שלי כמעט עוד לא הספיקה להעלם ומי נותן לי את ההתעוררות הזו? מוכרח להיות שיש שליט שהוא נותן לי את ההתעוררות, בגלל שלא רציתי להתעורר בקרירות שלי הוא רמז לי שאתעורר, והוא אומר לי: אמת שאתה בחשכות, באין כל כך עמוק, אבל למה אתה מנסה להרוג את עצמך, הרי יש לך עוד חיות, ואתה חי ומרגיש וחושב, מהיכן יש לך את כל זה. כל אלו הם רמזים שהרבש"ע רומז לאדם עוד לפני ההתלהבות לתאוה.

הקב"ה אומר לאדם: אמת שאתה בחשכות, באין כל כך עמוק, אבל למה אתה מנסה להרוג את עצמך, הרי יש לך עוד חיות, ואתה חי ומרגיש וחושב, מהיכן יש לך את כל זה. כל אלו הם רמזים שהרבש"ע רומז לאדם עוד לפני ההתלהבות לתאוה.

המשך יבוא אי"ה

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (י"ד, א) שכבר נטהר מצרעתו וגסות רוחו ורוצה להשפיל דעתו, אלא שרואה בעצמו מה שנוהג יותר עונה נכנס בו יותר גסות רוח. לכך והובא אל הכהן שהוא עושה רפואה לנפש והמה כהני ה' החכמים רופאי הנפש. והעצה היעוצה שיקח עץ ארז ואזוב דהיינו אדם שהוא שפל במהותו ינהג במדרגתו ואדם שמהותו מלך או נשיא יהיה גבוה קומתו כארז לנהג נשיאותו ברמה רק שלא יגביה לבו בקרבו כמ"ש דוד המלך ע"ה ה' לא גבה לבי ולא רמה עיני (תהלים קלא), עוד שיהיה נראה כלפי חוץ כמלך ונשיא אך בקרבו יהיה שפל רוח כאזוב והיא עצה נבונה. (תולדות יעקב יוסף)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן (י"ד, ב) אותם הנכשלים בעון לשון הרע התקנה לזה הוא: (א) ביום טהרתו היינו שתיכף ביום שנכשל יהיה טהרתו במהרה העוון (תשובה בקשת סליחה וכו') ולא ידחה, (ב) והובא אל הכהן היינו יקבל על עצמו להיות דבוק בתלמידי חכמים ללמוד מהם כללי שמירת הלשון ככתוב (מלאכי ב) כי שפתי כהן ישמרו דעת. (מרפא לנפש)

וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (י"ד, ג) הכהן יראה שזה המצורע אחר התבודדותו המביאה לכאורה לידי עצבות ובכ"ז הנה הוא בשמחה גדולה זה סימן שתשובתו היתה באמת. ואז נרפא נגע הצרעת כי בודאי מחל לו הקב"ה. (מאור ושמש)

זאת תהיה תורת המצורע וגו' ושני תולעת ואזוב (י"ד, ב' ד') איתא במדרש זאת תהיה בהוייתו תהא. והוא תמוה. ונראה דאיתא בנדרים (דף נה) על הפסוק וממדבר מתנה מי שהוא הפקר לכל כמדבר ניתנה לו התורה במתנה, כלומר שהוא ענוותן וזה לכל, וכן אמרו שם אין התורה מתקיימת אלא במי שמשפיל עצמו כגיא. והנה כתב רש"י על שני תולעת ואזוב. שזה מרמז שישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזוב. וזה שכתב במדרש בהוייתו תהא שמתוך שישפיל עצמו ויהיה ענוותן עי"ז תהא תורתו בהוייתו שתישאר אצלו בקביעות ובקיום גמור כי התורה מתקיימת בעניו. (חנוכת המזבח)

עץ ארז וגו' ואזוב וגו' (י"ד, ד) ברש"י: עץ ארז שנתגאה ואזוב שישפיל עצמו. ולמה מביא עץ ארז אצל הכפרה שזה הוראה על מה שחטא וקלקל. אך כי השפלות צריך להיות עי"ז עצמו שנתגאה שצריך לידע אף שיהיה מה שהוא (ת"ח צדיק וכו') כשנתגאה ונדמה לו שיש לו כמה להתגאות הרי הוא שפל כתולעת ממש כי כל הרצון מהשי"ת להגיע לזה לידע כי הכל ממנו יתברך, וכשחסר זה הכל הבל. (שפת אמת)

ולא יטמא כל אשר בבית (י"ד, ו') התורה חסה על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה (רש"י) רמז הוא לצדיק שיחוס אפילו על הגרועים והפחותים ביותר לשמרם לכל יכשלו שהרי התורה חסה אפילו על כלי חרס.

והזרתם את בני ישראל מטומאתם (ט"ז, א') בכחה של תשובה מאהבה המהפכת זדונות לזכויות. רמז ממה שאמרה תורה והזרתם את בני ישראל מטומאתם אף בהיותם בטומאה יכולים לההפך ולהיות נזר ועמרה. (בית אהרן מסמולין)

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים
 פקס: 5325477 - 02 ☎ 5829688 - 02
 ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הר"ר אריה מרדכי בן הר"ר שאול יצחק ז"ל נלב"ע ז' ניסן
 הר"ר אפרים זושא בן הר"ר שאול ז"ל נלב"ע ז' ניסן
 ת.נ.צ.ב.ה.